

Reflexe o budoucím světě a našem místě v něm

David Abram

esej

4 min

Domnívám se, že žádoucí budoucnost by byla jakákoli budoucnost, ve které by se stále dařilo té neskutečné, mnohohlasé pestrosti a nespoutané rozmanitosti nesčíslných druhů na Zemi. Budoucnost, ve které v zimě pořád padá sníh a sílí ledovce, jež se znovu uvelebí na vrcholcích hor během teplých ročních období, kdy z jejich úpatí stále proudí potoky hemžící se lososy a pstruhy, aby kaskádovitě stékaly z hustě zalesněných svahů a vlévaly se do řek lahodné a pitné vody, jež se klikatí údolními a jimž v cestě k širému oceánu nestojí příliš velké přehradly. Budoucnost oceánu plného ryb, z nichž některé jsou osamělé a jiné plavou (spolu s chobotnicemi, mořskými želvami a hejny kytovců) v ohromných hejnech třpytících se mezi podivně tvarovanými a mnohobarevnými korály. Budoucnost, v níž lidstvo znovu pozná úžas a hluboký údiv nad divokou zemí, a začne se chovat pokorněji k půdě. To by znamenalo opětovnou diverzifikaci samotné lidské kultury – každé lidské společenství by muselo sladit své hospodářství, architekturu, jedinečné formy výroby energie a řízení se specifickými potřebami a rytmy konkrétního bioregionu (či ekosystému), který obývá, a každá lidská kultura by se postupně stala výrazem více než lidského společenství rostlin, živočichů a forem krajiny, které ji obklopuje a udržuje.

Ovšem vzhledem k drsné realitě klimatické změny a setrvačnosti, kvůli které civilizace opojená zbožím nedokáže změnit své směřování, a vzhledem k zuřivému hledání obětího beránka, rasismu a násilí, jež zřejmě doprovázejí každý nový příliv klimatických uprchlíků do kdysi prosperujících zemí, je taková budoucnost samozřejmě beznadějně vzdálená – je to jen fantazie přehlížející realitu nebo sen. A přece se této rozmanitější a životaschopnější budoucnosti otvíráme pokaždé, když natáhneme ruku, abychom pomohli a nabídli obživu zneužívaným, těm, kteří jsou nám cizí a jsou jiní než my, pokaždé, když jednáme nejen rozumem, ale i srdcem a máme na paměti svou společnou identitu tvorů obývajících tuto dýchající planetu. Popravdě je nanejvýš pravděpodobné, že své strašlivé společenské křivdy nedokážeme napravit a že nedokážeme zmírnit hněv a násilí, jež vycházejí ze strachu a sužují náš druh, dokud kolektivně neuzavřeme spojení se světem, který nás podpírá a obklopuje, a dokud se nespojíme se stromy a lesy, jež nám umožňují dýchat. Kdykoli se společně zamilujeme do místní krajiny – jakmile začneme bok po boku pracovat ve prospěch půdy a vod a širšího, více než lidského společenství –, v lidském kolektivu výrazně klesne tlak a uklidní se křehké vztahy, které mezi sebou udržujeme. Mělo by být čím dál jasnější, že si ve světě tvořeném pouze lidmi nikdy nezachováme zdravý rozum ani lidskost. Lidmi jsme pouze v kontaktu a družnosti s tím, co není lidské.

22. září 2021

Text byl publikován ve festivalové knize MFDF Ji.hlava 2021.